

Slovenski knez - Dr. Anton Bonavent. Jeglič - mrtev

Slovenskemu narodu so tuji že v zgodnjih letih vzeli plemstvo in kneze. Ostali smo brez njih vso svojo težko, razočaranj polno in s trpljenjem prepleteno življenjsko dobo, ko so tuji bili po naših hrbtih in uprizarjali na naš slovenski račun svoje orgije. Toda v tisti dobi, ko smo se začeli znova

nacionalno prebujati, ko smo začeli dvigati glave in se ozirati okoli, so se dvignili iz sredine našega naroda možje, sinovi slovenskega očeta in slovenske matere, ki smo jih lahko s ponosom imenovali naši vodniki, plemiči — knezi. Takšen sin slovenskega naroda, slovenski narodni knez, ki je hodil pred svojim ljudstvom v najbolj burnih dobah njegovih borb in njegovega udejstvovanja, je bil prav gotovo blagopokojni nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Rodil se je naš veliki vladika 29. maja 1850. leta v Begunjah na Gorenjskem. Šolal se je v Ljubljani, kjer je l. 1869. napravil z odliko maturo. Nato je stopil v bogoslovje v Ljubljani, kjer je leta 1873. prejel mašniško posvečenje. Odšel je na Dunaj, kjer je študiral dalje na svetovno znanem Avguštineju in tamkaj položil doktorat. Nato je služboval po nekaterih krajih, dokler ni postal podvodja bogoslovja v Ljubljani in profesor na bogoslovju. Leta 1882. je postal kanonik v Sarajevu, kjer je bil upravitelj stolne župnije in pozneje nadškofov generalni vikar. 12. septembra 1897. je bil posvečen za škofa siuntskega, 5. maja 1898. pa je postal ljubljanski škof. Dotlej Ljubljana še ni doživela tako velikega slovesa, kakor ga je videla ob prihodu slovenskega škofa, ki je zasedel slovensko škofovsko stolico. Trditi smemo, da je že tedaj ves slovenski narod videl v škofu Jegliču pravega slovenskega kneza, vodnika, ki je bil rojen iz naroda zato, da vodi narod v boljše dni... Na tem mestu je storil slovenskemu narodu nešteto dobrih del in si pridobil neizmerno število zaslug, ki jih vseh ne moremo in ne bomo mogli naštet, nekaj jih bomo skušali nekoliko podrobneje spoznati pozneje. Leta 1929. si je izbral v sedanjem ljubljanskem škofu dr. Rožmanu svojega pomočnika, ki mu je leta 1930. prepustil svojo škofijo in se preselil v Gornjigrad, odkoder je odšel v Stično k belim menihom v hišo molitve, kjer ga je 2. julija t. l. obiskala zjutraj ob pol petih bela žena in ga odpeljala v drugo življenje.

Težko je presojati Jegličovo delo. Tako obširno in vsestransko je, da ga ni mogoče obseči v besedah. Jeglič se je dobro zavedal, da je pastir svojim ovcam, da je knez svojemu ljudstvu. Vedel pa je tudi prav dobro, da more edino oni nositi ta veliki naziv, ki vse svoje življenje daruje, žrtvuje in posveti svojemu ljudstvu. Z besedami: *ljubezen, požrtvovanje in skrb* — je prav gotovo Jegličovo delo najboljšje označeno.

Njegovega leposlovnega udejstvovanja v dijaških in mlajših letih mi ni treba omenjati. Omenim naj le, da je kot predstavnik krščanstva, vidnega in življenjsko karakterističnega znaka slovenskega naroda, katerega sin je bil, večkrat odločilno posegel s svojimi dejanji v razvoj slovenske književnosti in ima prav gotovo tudi tukaj svoje velike in pomembne zasluge.

V št. Vidu nad Ljubljano stoji mogočno poslopje, beli grad — škofijska gimnazija sv. Stanislava. Življenjsko delo kneza Jegliča! Z bolečino je gledal leto za letom, kako krmijo slovenske sinove po gimnazijah z učenostjo v tujem jeziku, kakor silijo po vseh zavodih slovenske dijake, naj pozabijo slovenski jezik in kako sramote vse, kar je nam Slovencem sveto. Vedel je, da more tu pomagati samo zavod, gimnazija, kjer bodo profesorji slovenske dijake vzgajali izključno v slovenskem jeziku. V tistih dneh, ko vsi slovenski delegatje, ki so romali prosit na najrazlič-

nejša mesta, niso mogli doseči slovenske gimnazije, je škof Jeglič s pomočjo svojega ljudstva in z neizmernimi lastnimi žrtvami postavil sredi najlepšega dela slovenske domovine zavod, ki naj vzgaja v zdravem krščanskem in slovenskem duhu slovensko mladino, da bo vodila slovenski narod preko težav in zaprek v borbi za pravice. Ni se ustrašil nikoli nobenega napora, nobene odpovedi, nobenega podtikanja. Pogumno je stopal z zaupanjem v pomoč božjo proti cilju, ki ga je leta 1905. dosegel.

Vstalo je med Slovenci gibanje za osvoboditev. Dr. Korošec je v imenu slovenskih, hrvatskih in srbskih poslancev prečital v dunajskem parlamentu znano slovensko besedo — majsko deklaracijo. Zopet je bil slovenski knez Jeglič prvi, ki je podpisal naš slovenski manifest, našo izpoved in naš sklep. Pozval je vse ljudstvo širom slovenske dežele, naj stopi v vrste, ki bodo izpovedale povsod jasno in odločno, da hočemo živeti z brati, ki so nam po krvi in govorici bratje v eni, svobodni in slovanski državi! Kot voditelj ljudstva je pozval predstavnike vseh političnih skupin, da stopijo složno v borbo za pravice, ki nam gredo po naravnih in božjih zakonih.

Ko je tujec stezal svojo pohlepno roko po zemlji, ki smo jo ljubili s krvjo, solzami in znojem, je šel v Pariz in London, kjer je odločno pri velesilah zahteval pravice, ki jih ima slovenski narod do slovenske zemlje. Znova je pokazal, da je suveren, knez, ki ga je rodila slovenska mati pod slovenskim krovom, ki se dobro zaveda, da je on v prvi vrsti poklican, da brani pravice slovenskega naroda.

Z vso odločnostjo je podpiral delo velikega dr. J. Ev. Kreka in pozneje borbe dr. A. Korošca, zato je pa tudi z neizmernim veseljem pozdravil dan, ko so se južni Slovani združili v svobodni, slovanski in tujceve nadoblasti prosti državi.

Tudi odslej dalje je ostal suveren svojega naroda, ki je spremljal svoje ljudstvo pri delu in ustvarjanju z največjo pozornostjo, mu dajal navodila, svete in ga vodil po pravih potih. Ko se je umaknil iz škofovске službe, ni nehal slediti delu in borbam svojega ljudstva. Z molitvami in nasveti ga je podpiral neprestano dalje. Zavedal se je, da je njegova dolžnost žrtvovati se za svoje ljudstvo in domovino in znova se žrtvovati.

Z bolestjo je prenašal krivice, ki jih je moralo slovensko ljudstvo pretrpeti, zato je pa z večjim veseljem pozdravil vsak znak, ki je pričal, da se znova obrača na boljše. Na taboru slovenskih fantov in mož v Celju v mesecu juniju t. l. je stopil pred svoje ljudstvo zadnjič. Nismo vedeli mi, njegovi otroci, tega; tudi on ni slutil, da je pred nami zadnjič. S kleno besedo nam je pokazal znova pot, ki je pred nami. Velel nam je naprej, kakor knez veli svojim ljudem. Božja Previdnost je hotela, da nam govori zadnjič. Vsaka beseda, ki jo je povedal, vsaka misel, ki jo je izrazil, je bila vodnica v nove dni, novo življenje in novo udejstvovanje.

Potem je šel naš vladika v svoj tihi dom, kjer je v mislih na velike dni, ki jih je pravkar doživel in v molitvi za svoje ljudstvo in svojo domovino nehalo biti srce slovenskega kneza.

Slovenska domovina se je ogrnila v črnino. Umrli nam je knez, ki je vodil svoje ljudstvo v dobi, ko so bile preizkušnje, ki jih Vodnik narodov pošilja posameznim narodom, največje. Slovenski narod se je zgrnil še enkrat okrog njega, da mu tiho, z bolečino na obrazu in solzo v očeh do-

kaže svojo otroško vdanost, da se poslovi od njegovih zemeljskih ostankov in mu priseže, da ostane zvest njegovim naukom.

Mi slovenski gasilci, ki nam je blagopokojni nadškof Jeglič vedno izkazoval svojo veliko naklonjenost, se klanjamo v veliki žalosti pred njegovo veličino in mu obljubljam, da ne bomo pozabili nikoli ničesar, kar nas je učil; izročali bomo svojim naslednikom njegovo oporoko s spoštovanjem in ljubeznijo.

Slava njegovemu spominu!

Počiva naj v miru v zemlji slovenski, pri Večnem pa naj prosi milosti za slovenski narod in domovino! MV.

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zajednice za Dravsko banovino

Kr. banska uprava nas je pod II. števil. 14.523/2 z dne 2. t. m. obvestila o sledečem:

Na tuoradno vprašanje glede taksne oprostitve gasilskih organizacij je Dravska finančna direkcija s svojim dopisom števil. 10.960-V. z dne 26. maja 1937 odgovorila sledeče:

Gasilske čete se ne morejo smatrati za javne ustanove oziroma naprave, ki so v upravi države oziroma drž. oblasti. Vsled tega se tudi ne morejo okoristiti z ugodnostjo t. 2 čl. 5 taksnega zakona, kakor n. pr. »Sokol«.

Obvestite vse podrejene gasilske organizacije, da morajo biti vse vloge na bansko upravo in druge urade kolkovane v smislu zakona o taksah.

Iz tega torej sledi, da morajo p. g. č. plačevati vse društvene takse, ki se zahtevajo tudi od ostalih društev in ustanov, ki ne uživajo izjemne ugodnosti kot državne ustanove. Vse vloge morajo biti torej kolekovane, v kolikor le te grejo na državna oblastva ali na državne ustanove.

Okrožnica gasilske zveze števil. 2209 z dne 14. VI. t. l.:

V zadnjem času se opazuje, da mnoge gasilske čete naslavljajo ob priliki svojih proslav članom Kraljevskega doma prošnje za žeblice za zastave odnosno prapore; pogosti so tudi slučajji, da gasilske čete prosijo za pokroviteljstvo ali boterstvo zastavi, kakor tudi za podaritev zastave. O tem pojavu je razpravljala zveza starešinstva na svoji seji dne 5. VI. t. l., ter je sklenila, da se izdajo navodila vsem gasilskim četam, kako morajo postopati v takih slučajjih.

Gasilska zveza priporoča vsem gasilskim ustanovam, da se samo v posebno izrednih prilikah obrnejo na Najvišje mesto. Za manjše proslave krajevnega značaja naj se ne delajo nikake prošnje na poedine člane Kraljevskega doma.

Radi tega naj niti gasilska župa, niti gasilska zajednica ne odpošilja prošenj za žebličke na zastave posameznim članom Kraljevskega doma. Vse gasilske ustanove se izrecno opozarjajo, da ne tiskajo letakov, objav, vabil itd. z imenom pokrovitelja ali botra, dokler ne dobe pismenega privolenja dotične osebe.

Vse gasilske ustanove se morajo točno držati navodila gasilske zveze.

Posebna okrožnica se ne bo izdala. Radi tega velja objava za vse gasilske ustanove Dravske banovine.

Ob smrti blagopokojnega vladike dr. A. B. Jegliča je imelo starešinstvo Gasilske zajednice dravske banovine žalno sejo dne 5. t. m. ob 8. uri dop., na kar se je udeležilo pogreba med zastopstvi.

Gasilsko zvezo kr. Jugoslavije je na pogrebu zastopal starešina tov. Žagar.

Pogreba se je udeležilo tudi okoli 500 uniformiranih gasilcev s 40 prapori.

Starešinstvo se tem potom zahvaljuje vsem tovariškim župam in četam ter vsem tovarišem, ki so se odzvali pozivu zajednice in tako izkazali blagopokojnemu nadškofu poslednjo čast.

Vse tovariške župske uprave opozarjamo, naj pošiljajo zajednici razne prošnje in vloge, ki so kolekovane, priporočeno in ne z navadno pošto pošiljko.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani nam je sporočila, da uživajo člani in naraščajniki gasilskih organizacij v smislu čl. 41. splošnega pravilnika o »povlaščeni vožnji« polovično vozno ceno, kadar potujejo na banovinske ali župne zlete, kongrese, proslave gasilskih organizacij itd. Pogoji, ki se stavi, je, da potujejo v skupini (najmanj 6 članov) in da ima vsak član člansko legitimacijo. Za izkoriščanje polovične vozne cene mora izdati ona gasilska edinica, kateri pripadajo člani, vodji skupine objavo v dveh izvodih. Objava vsebuje: v zaglavju naziv gasilske edince, proga od žel. postaje do, odhod dne, povratek dne, ime vodje in imena članov, ki potujejo. Če potuje več kot 30 članov, je treba to prijaviti 24 ur preje šefu železniške postaje.

Poročilo starešine

za skupščino zajednice, dne 25. aprila t. l.

Sedanji osrednji odbor in starešinstvo zajednice Dravske banovine v Ljubljani je bil imenovan na svoje mesto z odločbo Gasilske zveze kralj. Jugoslavije z dne 10. novembra 1936, štev. 3579, ob istočasni razrešitvi prejšnjega starešinstva in Osrednjega odbora.

Z imenovano odločbo je bil sedanjemu starešinstvu in Osrednjemu odboru odrejen delokrog začasnega vodstva Gasilske zajednice Dravske banovine do nove skupščine, ki naj bi se vršila v smislu zakonitih določil. Obenem je bil dan nalog, da se popravijo vse nepravilnosti in nezakonnosti, ki so se izvršile pod prejšnjim odnosno razrešenim vodstvom.

Razrešitev prejšnjega Osrednjega odbora ter imenovanje novega začasnega Osrednjega odbora in starešinstva Gasilske zajednice se je izvršila na osnovi določil § 75 zakona o organizaciji gasilstva, katera dajejo nadrejeni gasilski ustanovi diskrecijsko pravico, da to lahko izvrši, ne da bi bilo zato komu odgovorna.

Pritožbe proti takim odlokom so brezpredmetne ter nimajo zakonite osnove.

Novoimenovano starešinstvo in Osrednji odbor je takoj po prejemu dekretov pričel prevzemati posle in sicer je bilo to 11. novembra 1936.

Najprej je prevzelo administrativne posle pisarne, kasneje po daljšem obotavljanju od strani razrešenih funkcionarjev pa tudi blagajniške posle in sicer dne 30. decembra 1936.

Ob delnem prevzemu administrativnih poslov dne 11. novembra 1936. se ni našlo nikakega inventarnega seznama.

Začetno poslovanje nove uprave je bilo združeno z velikimi težavami, zlasti z ozirom na dejstvo, da prejšna uprava nikakor ni hotela izročiti blagajniških poslov.

Po delnem prevzemu poslov je starešinstvo zajednice zaprosilo nadzorni odbor, da izvrši revizijo poslovanja pri zajednici. Z revizijo je nadzorni odbor pričel dne 16. decembra 1936. Vendar se ta revizija ni mogla izvršiti iz enostavnega razloga, ker nadzorni odbor ni mogel dobiti na razpolago blagajniških knjig in podatkov.

Po prevzemu blagajniških poslov dne 30. decembra 1936. je bilo šele mogoče ponovno pričeti z revizijo.

Nadzorni odbor je nato izvršil revizijo blagajniškega poslovanja zajednice dne 11. januarja 1937. kakor je to razvidno iz tozadevnega poročila.

Nova začasna uprava Gasilske zajednice se je z okrožnico z dne 20. novembra 1936. števil. 3148. predstavila vsem gasilskim edinicam Dravske banovine, v kateri izjavlja, da bo storila vse, kar ji bo po zakonu in v danih prilikah mogoče, da se bodo zakonita določila uveljavila in spoštovala ter, da se bo dalo polno zadoščenje slovenskim četam in gasilcem. Gasilstvo mora zopet postati naša slovenska narodna organizacija, ki bo v ponos jugoslovanskemu gasilstvu.

Z okrožnico istega dne števil. 3149. in z okrožnico z dne 24. nov. 1936. števil. 3150. je začasno imenovana uprava Gasilske zajednice objavila svoje smernice glede gasilstva.

V teh okrožnicah smo poudarjali predvsem to, da nas mora vezati prava slovenska in jugoslovanska zavednost, v bratski vzajemnosti z vsemi državljani naše jugoslovanske državne skupnosti. Naša državna skupnost združuje Slovence, Hrvate in Srbe, ki smo različni po svoji kulturi, jeziku, veri, zgodovini, tradiciji, običajih, šegah, narodnem gospodarstvu itd. toda, vendar tvorimo samostojno državno skupnost na osnovi načela popolne enakopravnosti. Srbi, Hrvati in Slovenci imamo pravico in dolžnost, da v skupni državi samostojno in samobitno izvajamo svoje narodno življenje, v vseh panogah in smereh, ki jih naš duh snuje, ustvarja, razvija in oblikuje.

Ravno naš gasilec je po svojem stremljenju in po svojih načelih med prvimi poklican, da s svojim delom in s svojim zgledom pospešuje in širi misel medsebojnega prijateljstva. Naš gasilec mora biti zaveden nosilec jugoslovanske državne skupnosti.

Slovensko gasilstvo mora biti odsvit slovenske narodne samobitnosti, a istotako tudi živa veja jugoslovanske državne skupnosti. Tako bomo najlepše vršili visoko poslanstvo vzajemne pomoči in prijateljstva.

Sedanja uprava je vsako zadevo reševala in obravnavala samo iz načelnega stališča. Zakon je tolmačila po njegovem duhu in po njegovih tendencah. Radi tega je sprejela načelo zakona, da je vsem polnopravnim državljanom odprta pot v naše gasilske vrste. Predpogoj pa je neoporečnost in telesna sposobnost. Nikakor ni mogoče odreči sprejema v gasilsko četo onim osebam, ki odgovarjajo načelom, določenim v zakonu. Odklonitev sprejema v članstvo je utemeljena le tedaj, če oseba osnovnim načelom zakona ne odgovarja.

Razumeti je treba bistvo gasilstva, ki ne obstoja v tem, ali so prijave v članstvo, povsem pravilno izvršene, pač pa se je treba ozirati na izraženo voljo. Bistvo gasilstva ne obstoji v tem, da ima četa dovoljno število oblek in orodja, pač pa v tem, da obstoji volja do gasilske službe.

Ne more pa postati gasilec oseba, kateri moramo odrekati v smislu zakonitih določil osnovne pravice polnopravnega državljana.

Radi tega je bilo treba tudi ugotoviti načelno smernice za ustanovitev novih čet. Nove čete se smejo ustanavljati povsod, kjer je podano verjetno jamstvo, da se bodo čete mogle organizirati, da bodo mogle delovati ter se za svoje delo tudi primerno organizatorično in tehnično usposobiti.

Ustanavljanje gasilskih čet ni izključena pravica gasilskih žup, te imajo samo inicijativo in dolžnost, da organizirajo gasilske čete v svojem področju. Inicijativa za organiziranje pride lahko tudi od drugod. Radi tega se smejo gasilske čete ustanavljati svobodno in povsod, ako je verjetno podano jamstvo za njih ustanovitev, obstoj in razvoj.

V zvezi s temi smernicami pa je morala začasna uprava varovati pravice slovenskih gasilcev. Pravice pa se deli na podlagi organizirane moči, radi tega smo morali tudi ugotoviti številčno moč naše organizacije, ker se po nji merijo pravice v centralni upravi Gasilske zveze.

Ugotovili smo, da šteje naša organizacija nad 30.000 članov ter nam vsled tega pripadajo v smislu zakona štirje zastopniki v upravi Gasilske zveze v Beogradu.

Ako smo v narodnem pogledu našemu gasilstvu dali smernice slovenskega samozitja, je naravno, da iz te smernice sledi tudi posledica, t. j. široka samouprava slovenskega gasilstva s centralo v Ljubljani.

Ako smo širokogrudni in rekel bi, samoljubni za sebe, pa ne smemo odrekati istih pravic in enakih zahtev tudi ostalim dvema bratskima narodoma Jugoslavije: Hrvatom in Srbom.

Radi tega smo se našli pri pojmovanju jugoslovanske državne skupnosti na isti liniji s Hrvati in Srbi.

Naše slovensko gasilstvo ostane veja na drevesu jugoslovanskega gasilstva.

Sledeč tem smernicam in načelom je začasna uprava Gasilske zajednice izdala okrožnico šte. 3839 z dne 30. decembra 1936., v kateri je dala navodila, kako se morajo vršiti redne skupščine gasilskih čet in žup. Priznali smo aktivno in pasivno volilno pravico vsem onim, ki so prijaviili svoj pristop v četo, a na njihovo prijavo niso prejeli nikake rešitve, toda pod pogojem, da se je ta prijava izvršila vsaj šest mesecev predno so se vršile skupščine v četah.

Enako pravico smo priznali članom, ki so bili izključeni brez utemeljenih razlogov. Enako smo upoštevali bivše člane, ki so izstopili, bodisi pod pritiskom, vsled nezdravih in gasilstvu kvarnih razmer.

Predpogoj pa je bil vedno, da morajo pri tem biti podani vsi pogoji, ki jih predvideva zakon.

Povsod smo izvajali sledeče:

Držimo se reda, ki je predpogoj za ugled in uspešno delovanje! Kakor hitro nastopimo delo v naši organizaciji nam morajo biti razmere tuje, ki vladajo izven nje.

Tudi v naši okrožnici z dne 28. januarja 1937. šte. 615. glede župnih

skupščin, smo poudarjali, da se morajo skupščine vršiti po zakonitih predpisih, in da ne moremo priznati kot veljavno nobeno skupščino, ki se ne bo vršila po predpisih in izdanih navodilih. Župne uprave naj se razrešujejo izvoljenih četnih uprav, kjer so se volitve, odnosno skupščine vršile v redu.

Pri tem pa nismo pozabili opozarjati podrejenih edinic na disciplino in na spoštovanje nadrejenih gasilskih ustanov. Z okrožnico z dne 15. februarja 1937. števil. 1525 smo opozorili tovariške gasilske župe na pravila gasilske službe, glasom katerih podrejeni nikdar in ob nobeni priliki ne sme grajati predstojnikovih naredb, jih omalovaževati ali njegovo delo in postopanje kritizirati.

Radi tega ni dopustno, da bi se na skupščinah grajale, kritizirale ali omalovaževale odredbe višjih gasilskih edinic ali nadrejenih funkcionarjev.

Pojasnili smo tudi pravice članov uprave in nadzornega odbora, kakor tudi pravice predstavnikov oblasti.

Jasno je, da nismo mogli pri našem delu prezreti raznih okrožnic razrešenih funkcionarjev ter opozoriti čete na nevarne posledice, ako bi gasilstvo takim okrožnicam nasedalo. Žalibog moram omeniti, da so bili taki slučaji najbolj pogosti po razrešenih funkcionarjih bivše župe sreza Kranj, sreza Logatec in bivših razrešenih funkcionarjev Gasilske zajednice.

V bivši gasilski župi sreza Kranj je prišlo celo tako daleč, da je razrešeni starešina gasilske župe sreza Kranj, g. Križnar Anton sklical lastno župno skupščino sreza Kranj, kar je seveda ne samo proti pravilom gasilske službe, ampak tudi proti obstoječim zakonom.

Razrešitve: Gasilska zajednica je predvsem izvršila zakonito dolžnost, da je po izločitvi sreza Škofja Loka iz sreza Kranj in po ustanovitvi novega sreza Škofja Loka razpustila bivšo gasilsko župo sreza Kranj ter ustanovila novo gasilsko župo sreza Kranj in gasilsko župo sreza Škofja Loka.

Ravno nasprotno pa je bil slučaj s srezom Črnomelj. Opustil se je srez Metlika in se združil s srezom Črnomelj.

Nadalje je bila razrešena župna uprava sreza Kamnik, sreza Logatec, Krško in sreza Novo mesto. Vse navedene iz utemeljenih razlogov.

Revizije omenjenih žup so pokazale nerednosti in nepravilnosti v poslovanju bivših funkcionarjev, zlasti pa v pomanjkljivem in nezadostnem nadziranju članov posameznih čet.

Žalibog, da so se v Kranju in v Kamniku bivši poslovalci uprli razrešitvam ter, da so proti njim morala intervenirati politično-upravna oblastva. To je dovolj jasen dokaz o pomanjkanju gasilskega duha in nespoštovanja zakonitih gasilskih predpisov.

Pritožbe: Razrešena uprava Gasilske zajednice se je po nekaterih članih pritožila zoper razrešitev na Gasilsko zvezo. Gasilska zveza ni mogla drugače, kakor da je pritožbe zavrnila na osnovi zakona. Enako so bile rešene pritožbe, ki so bile vložene od nekaterih razrešenih poslovalcev žup.

Sedanja uprava Gasilske zajednice je imela do 10. aprila t. l. šest starešinskih sej in do skupščine tri seje Osrednjega odbora.

Koledarček: Gasilski koledarček za l. 1937. ne zadovoljuje na-

šega gasilstva. Sedanja uprava ga ni mogla izboljšati, ker je koledarček bil že oddan v delo, ko je prevzela posle. Koledarček ne stoji na onem višku, kakor bi moral biti z ozirom na razvoj slovenskega gasilstva. Bodoča uprava zajednice bo morala koledarčku posvetiti več pažnje.

»Gasilec« : Glasilo slovenskega gasilstva je bilo vsebinsko nepopolno. Radi tega je začasna uprava takoj pristopila k reorganizaciji »Gasilca«. Naše glasilo mora podajati predvsem vpogled v tehnično in organizatorično stran tujega tehnično popolnejšega gasilstva. Našim članom je treba nuditi strokovno izobrazbo, ki naj bi stala v isti vrsti s sodobnim gasilstvom drugod.

Radi tega je začasna uprava sklenila, da se »Gasilec« vsebinsko izboljša. Članom naše organizacije pa ga je nuditi po nižji ceni, kakor doslej. Obenem pa je treba propagirati misel in razvoj gasilstva tudi med gasilci. Radi tega je sedanja uprava znižala naročnino za »Gasilca« tako za čete (Din 25) kakor tudi za posamezne člane (Din 20). Uredništvo in uprava »Gasilca« kakor tudi tisk se je preselil v Maribor. Ustanovil se je poseben uredniški odsek. Podrobnejše poročilo o »Gasilcu« bo podal odgovorni urednik tovariš Kramberger Franc.

Izpiti : Vsem tovarišem je znano, da obstoje predpisi o strokovni izobrazbi gasilskih častnikov, podčastnikov in gasilcev. Glede gasilskih izpitov je bilo mnogo prerekanja.

Ponovno je bilo že odrejeno, da se gasilski izpiti morajo izvršiti lansko jesen.

Predno pa so se izpiti pričeli, je starešinstvo Gasilske zajednice ugotovilo, da so bile priprave za gasilske izpite pomanjkljive ter, da niso bili v podrobnosti izdelani tozadevni načrti.

Župe niso imele proračunske možnosti, da bi krile stroške za izpraševalne komisije, še manj pa so bile na to pripravljene čete.

Nejasnosti so bile tudi glede tolmačenja člena 14 predpisov o strokovni izobrazbi. Določila čl. 14 se sploh niso realizirala, kar bi se moralo predhodno izvršiti. Ne upoštevajoč določb čl. 14 bi se tisočem slovenskih gasilcev zgodila lahko krivica, zlasti pa starejšim članom našega gasilstva. Radi tega je bila tu potrebna jasnost in ugotovitev, kdo ima pravico, da mu prizna sposobnost za izvrševanje poslov v gasilskih edinicah. Pojasnila k določilom čl. 14. predpisov o strokovni izobrazbi je izdala Gasilska zveza kr. Jugoslavije. Dokončno pa tega vprašanja še nismo rešili. Uprava zajednice ima pripravljeno okrožnico, odnosno obrazce, katere bo razposlala vsem gasilskim edinicam, da prijavijo na teh obrazcih one člane, katerim bi se v smislu čl. 14. lahko priznala sposobnost za izvrševanje častniških funkcij. Najprej se bodo priznale častniške pravice onim, ki so to doslej zaslužili s svojim delom v gasilstvu.

Predpogoj za izvršitev izpitov pa je temeljita predpriprava. Predpripravo pa je mogoče doseči na podlagi pravilnega pouka o administrativnem, tehničnem in organizatoričnem delu, katero mora vsak gasilec poznati.

Za naše gasilstvo je potrebna najprej ljudska šola neglede nato, da ima naše gasilstvo za seboj dolgoletno izkušnjo, prakso in tudi osnovne pojme o gasilski službi; o novih nalogah gasilske službe pa bore malo.

Za pripravo izpitov so potrebni tečaji. Za prvo so predvideni le

krajši tridnevni tečaji. Za mlajše tovariše gasilce pa bo treba prirediti tedenske ali celo 14 dnevne tečaje, ki bodo metodično in sistematično, obravnavali gasilsko snov, tako, da se počasi vsaj malo približamo teoretični in praktični izobrazbi modernega gasilstva, kakor ga imajo sosednje države na severu in zapadu naše domovine.

Ako primerjamo našo priprostost v gasilstvu z visokim znanjem in modernim orodjem opremljeno gasilstvo sosednjih držav, moramo naravnost priznati našo skromnost.

Programi za tečaje so izdelani.

Po izvršenih tečajih je šele možno resno načeti vprašanje ustanovitve gasilske čete, ki nam bo vzgojila tak naraščaj, da bo zmožen vzorno voditi naše čete, pa tudi naše župe v boljšo bodočnost. Sredstva se bodo dobila na razpolago, mogoče že letošnje leto, na vsak način pa do prihodnjega leta. Kr. banska uprava, kakor tudi ostali merodajni faktorji so že zainteresirani ter so nam dali zagotovilo, da bodo naša stremjenja podpirali.

Radi tega bo v letošnjem letu treba izdelati program in točen načrt za tako šolo.

Gledati pa moramo, da že v letošnjem letu izšolamo nekaj mlajših gasilcev v šoli, ki se bo otvorila v Zagrebu.

Pri vzgoji našega gasilstva pa ne smemo prezreti izdelave našega vadnika, s katerim smo že pričeli, in kateri mora odgovarjati duhu, tradiciji in lepoti slovenskega jezika.

Samarijanstvo: Samarijanski odseki spadajo pod 2. točko § 9 zakona o org. gasil. Samarijansko delo sloni na božji zapovedi »Pomagaj svojemu bližnjemu kakor samemu sebi!« ter spada med najlepša in najbolj pohvalna dela naše gasilske službe. Samarijanska dela morajo gasilci opravljati pri požarih, pri povodnjih, pri zračnih napadih, pri boleznih, pri nesrečah itd.

Organizacija samarijanske službe je šele v povojih. Razvita je deloma samo po mestih, po deželi pa skoro nič, ali pa v zelo nezadostni meri. Naloga uprave Gasilske zajednice bo torej, da tej panogi naše gasilske službe posveti vso svojo pažnjo.

Kulturno prosvetno delo: To delo našega gasilstva se je doslej omejevalo na razne prireditve, predvsem na gledališke predstave.

Običajne prireditve naših gasilskih čet nimajo kulturno-vzgojnega pomena, niti ne namena, ampak so vse prikrojene tako, da skušajo doseči čim večji gmotni uspeh, zanemarjajo pa pri tem kulturno-prosvetno delo.

Gasilstvo mora gojiti prosveto v skladu z tradicijami in nalogami slovenske kulture. Upoštevati mora pri tem značaj slovenskega naroda. V skladu mora biti z mišljenjem in hotenjem našega ljudstva. Izogibati se mora tuji navlaki importiranega blaga. Smer našega kulturno-prosvetnega dela mora biti versko-nravná. Pri tem pa ne smemo pozabiti na našo državljansko vzgojo, pri kateri moramo s spoštovanjem in obzirnostjo posvečati pažnjo vsakemu pokretu ostalih naših bratov v državi, to je Hrvatov in Srbov.

Vzgojiti moramo dobre zavedne Slovence, ki bodo tudi zavedni Jugoslovani.

»S a m o p o m o č«: Naše gasilstvo je že od nekdaj stremelo za tem, da nudi svojim članom podporo za slučaj nezgode in onemoglosti, pred-

vsem pa zavarovanje za slučaj smrti. Sedanji način omenjenih stremljenj je brez dvoma pomanjkljiv in zgrešen že v osnovi, zavarovalno tehnično pa popolnoma brez pravih temeljev.

Zavarovanje članstva proti nezgodam, invalidnosti in smrti je treba postaviti na bazo zavarovalne tehnike. Nobeden naših članov ne sme biti v skrbeh za slučaj nezgode, invalidnosti ali smrti. Materijalno zavarovanje članstva za ta slučaj tvori osnovo (temelj) za požrtvovalno delo v gasilski službi. Zavarovanje mora biti poceni ter izvedeno tako, da člani naših čet niti občutili ne bodo, da jih zavarovalne premije obremenjujejo.

Kdor ima vpogled v to delo naših žup in zajednice, tedaj šele občuti vso mizerijo naših gasilskih edinic. Izgleda tako kakor, da se vse življenje naših gasilskih čet suče okrog pridobivanja rednih ali izrednih podpor.

Naše gasilske čete se borijo z obstankom radi svojih dolgov. Neprijemno v visoke in težke vsote gredo ti dolgovi. Onemogočajo vsak napredek v gasilstvu. Veliko je število naših čet, ki so se hotele tehnično izpopolniti z nabavo motork, avtomobilov i. dr., orodja, kakor tudi z gradnjo domov. Stremljenje teh čet po tehničnem izboljšanju spada večinoma v dobo dobre konjunktore. Težki milijoni so šli za nabavo orodja v času, ko je bilo denarja v obilici. Ostali pa so tudi milijonski dolgovi, katerih čete ne morejo odplačevati. Občine so obubožale. Novi posli splošne uprave, socialno skrbstvo itd. so naložili našim občinam nova bremena, dohodki pa so vsled obubožanosti ljudstva in zmanjšanja narodnega premoženja padli tako, kakor tega nihče ne bi pričakoval. Radi tega so vsi predpisi zakona o občinskih podporah postali iluzorični, ker so v mnogih krajih neizvedljivi.

Na drugi strani pa država ni izvršila svoje dolžnosti. Ako je za gasilstvo ustvarila nov zakon, kateri je odvzel vsebinsko našemu gasilstvu značaj prostovoljnosti, ni niti v najmanjši meri poskrbela zato, da preskrbi gasilstvo s potrebnimi sredstvi. Nalaga nam nove dolžnosti, ne nudi pa četam skoro nikakih sredstev.

Potrebna je sanacija naših čet z javnimi, predvsem državnimi sredstvi. To vprašanje je sproženo, in ne smemo popustiti preje, dokler ne bo ugodno rešeno. Ako je ministrstvo za telesno vzgojo naroda dobilo pooblastilo, da sme najeti 10 milijonov posojila za sanacijo sokolskih domov, so tem bolj upravičene zahteve našega gasilstva, kot varuha našega narodnega premoženja, kot reševalca nešteti življenj, do one državne subvencije, da bi moglo dane mu naloge izvrševati v korist narodu in državi.

V zvezi s tem pa je tudi novelizacija zakona o organizaciji gasilstva. Obstoječi zakon je absolutno pomanjkljiv, napravljen v sili, brez tehtnih pomislov. Njegova nedoslednost in pomanjkljivost je vzrok neštetim nejasnostim.

Centralizacija gasilstva v tem smislu kakor to predvideva zakon pa ne pospešuje razvoja našega gasilstva, pač pa ga ovira. Mi hočemo tak zakon, da bo odgovarjal našim samoupravnim težnjam.

Centrala našega gasilstva naj bo samo reprezentant, ki naj skrbi, da bo gasilstvo od države zadostno preskrbljeno z materialnimi sredstvi.

Skrb za naše gasilstvo naj se prenese v pretežni meri na banovine.

Z Gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije stojimo v dobrih odnošajih. Sedanja uprava Gasilske zveze v polni meri upošteva naše težnje ter jim ob danih prilikah in sredstvih daje tudi materialno in moralno oporo.

Razmerje do Hrvatov in Srbov se razvija ugodno. Izgleda, da bomo našli skupno pot k skupnemu cilju.

Z zaupanjem gledamo v bodočnost, od katere pričakujemo, da bo v gasilski pozdrav in naše staro geslo: NA POMOČ!

V Zagreb!

V dneh 14.—16. avgusta t. l. bo veliki nastop jugoslovanskih gasilcev v Zagrebu. Množice te naše prostovoljne armade usmiljenja se bodo zbrale, da v skupnih nastopih zopet dobijo pogum in veselje za nadaljnje delo.

Slovenski gasilci moramo tudi biti v Zagrebu. Mnogo nas mora biti tam, da svojim hrvaškim tovarišem nudimo oporo in se z njimi pomenimo o delu. — Kajti danes je jugoslovansko gasilstvo še prav za prav hrvaško in slovensko gasilstvo. — Pomeniti se moramo med seboj, kako bomo svoje misli in načrte okrepili med nami samimi. In se moramo tudi domniti, kako bomo svoje delo zanesli še tje, kjer našega prostovoljnega gasilstva še ni. Kajti ni povsod v Jugoslaviji gasilsko in samarijansko delo tako v čisljih kakor pri nas in pri Hrvatih.

Zato nas mora biti mnogo v Zagrebu. Pripravimo se po četah in po župah! In pojdimo v Zagreb!

Malo rabljeno ročno brizgalno kupimo. Cenjene ponudbe z vsemi potrebnimi podatki pošljite Prostovoljni gasilski četi, Žerovinci, pošta Ivanjковci, župa Ptuj.

DA ZMANJŠAM ZALOGO

Vam nudim označene predmete po naslednjih cenah:

1 par rdečih naramk (za delavne obleke) Din 4'—

¼ m rdeče žnore (zadostuje za en rog) Din 10'—

100 razglednic (uporabnih za šaljivo pošto) Din 10'—

1 peterobarvna diploma (za odlikovanje) z napisom Din 55'—

blazinice za štampljke (cena polovična)

in še mnogo drugih predmetov, katerih pa ne morem tu označiti, zato zahtevajte brezplačen cenik.

S spoštovanjem

HERMAN ZUPAN, LJUBLJANA - MOSTE

Krekova ulica 4.

Naš vadnik

74. Opomba. Vodi morajo imeti vsaj 12 gasilcev. Kjer tega ni mogoče doseči, vršijo dolžnosti voda roji, tako da imajo čete plezalni, brizgalni in rediteljski roj.

Urejanje in poštevanje voda.

75. Za urejanje in poštevanje voda se gasilci zvrstijo v dve vrsti, kakor je to opisano v točki 39. Podčastniki se postavijo po starosti v eni vrsti pet korakov pred sredino, in to najstarejši na desnem, najmlajši (po činu in rangi) na levem krilu. Oddelni vodja razdeli po številu dvojic vod na roje, katere odmakne drugega od drugega toliko na levo, da ostanejo presledki za podčastnike notranjih rojev. Potem razvrsti podčastnike po rojih. Nepoln red more biti le v enem srednjem roju.

Če je število gasilcev v vodu tako, da ne morejo biti vsi roji enako številni, morajo biti krilni roji številnejši.

Roji dobijo številke od desne na levo. Rojniki se dodelijo rojem po starosti in po vrstnem redu rojev.

Če je v vodu peč podčastnikov, kakor je rojev, se preostali rojniki, ki niso bili določeni za rojnike in krilne, razvrstijo sorazmerno kot navadni gasilci po rojih in stojijo v sredini svojih rojev.

Če v vodu ni zadosti častnikov, se namesto njih določijo najboljši gasilci, predvsem oni z izpitom.

Rojniki stojijo na desnih krilih svojih rojev v prednji vrsti razen rojnika levokrillnega roja, ki se postavi na levo krilo svojega roja tudi v prednji vrsti.

Za rojniki krilnih rojev se postavi še po en podčastnik ali boljši gasilec in sta z rojnikom krilnika voda.

76. Ko so podčastniki razvrščeni, poveljuje oddelni vodja: »na svoja mesta«, nakar podčastniki in krilni odidejo na svoja mesta. Predno se rojniki postavijo na svoja mesta, odredijo srednjega gasilca in njegovega namestnika v roju. Oddelni vodja odredi nato srednji roj in svojega namestnika.

77. Ko je vod tako urejen, poveljuje oddelni vodja »mirno«, potem pa

To in ono

Brandschutz

O gašenju s peno. Gašenje s peno ima svoj pomen le pri gašenju gorečih tekočin. Gasilni uspeh s kemijsko ali mehanično peno je neglede na to, da vzdrži kemijska pena večjo toploto, v splošnem pri obeh enak. Zato prihaja pri izbiranju ene ali druge v poštvenost gasilcev, cena kubičnega metra pene in stacionarna ali mobilna naprava. V splošnem lahko rečemo, da nudi za majhne in srednje naprave več ugodnosti kemijska pena, za mobilne pa zračna. Za presojo navajamo najvažnejše podatke za postopek pri obeh.

Kemijska pena:

Potrebno je sledeče orodje: penski generator, penska napeljava (najmanjši premer 75 milimetrov) in ustnik. Ker se pena razvija v penski napeljavi, je kakovost pene odvisna od dolžine napeljave. Za 75milimeterski premer je možna dolžina 30 do 60 metrov. Kubični meter pene potrebuje skatlo (15 do 20 kg) penskega prahu, ki stane sedaj v Avstriji 30 šilingov, kar bi bilo v našem denarju 280 do 300 din.

Zračna pena:

Za izdelavo zračne pene na veliko je potreben dostavek na brizgalni ali motorki, odnosno poseben penski injektor in poseben penski ustnik. Ker nastaja pena šele v penskem ustniku, ne učinkuje prav nič dolžina napeljave na kakovost pene in lahko upo-

rabljamo zato naše cevi. Za kubični meter pene je potrebno 1 do 2 kg tekoče penske snovi, ki stane danes približno štiri šilinge, kar bi bilo v našem denarju približno 32 din.

Dunajsko poklicno gasilstvo je zadevo uredilo na ta način, da je opremilo vse orodje z dostavkom za zračno peno, istočasno s tem orodjem pa stopi v službo tudi voz za gašenje s kemijsko peno.

Ing. Dusel.

Še o gašenju s peno. Mehanična pena ima to prednost pred kemijsko, da ostane kemijsko nevtralna; ne uničuje torej občutljivih predmetov. Stroški za zračno peno so tudi mnogo manjši, kakor za kemijsko. Po iznajdbi zračne pene se gašenje s peno, predvsem z zračno, zelo širi.

Ing. R.

Ali naj v smislu obrambe proti napadom iz zraka priporočamo nad ali podzemski hidrante? Podzemski hidrant ima pred nadzemskim to prednost, da je v slučaju obstreljevanja bolj varen. Nadzemski hidrant je pa mnogo bolj viden, kakor podzemski, ki ga v slučaju obstreljevanja ruševine zasujejo in ga je mogoče najti le po daljšem iskanju. Nadzemski hidrant se poškoduje le v slučaju, da v bližini njena eksplozija razstrelivo. Ker pa deluje eksplozija tudi v globino, bi poškodovala tudi podzemski hidrant. Podzemski hidrante bomo postavili le na zelo opasnih mestih, ki bi bila v slučaju zračnega napada izpostavljena

»Na dvojice po-štej«. (Na parove razbrojs.) Gasilci napravijo, kakor je predpisano v točki 40. Krilni se ne poštevajo.

78. Ako je v vodu zastavonoša, se zastavonoša postavi na vodovo desno krilo v prednjo vrsto, desno poleg krilnega. Za zastavonošem v zadnji vrsti stoji podčastnik. Ta podčastnik in zastavonoša se ne poštevata.

Tvorbe.

79. Tvorbe so v vodu ravno take kakor v roju (točka 41). Poleg tega se lahko vod zvrsti tudi v štiristopih.

80. Osnovni red je tvorba, kakor je opisana v točki 43. Trobentač stoji za sredino voda v razdalji dveh korakov v kritju s srednikom.

81. Vrsta je redovna enota, v kateri stojijo gasilci, kakor je opisano v točki 42., rojniki pa na desnih krilih svojih rojev razen rojnika levokrillnega roja, ki stoji na levem krilu svojega roja. Trobentač je za sredino voda v razdalji dveh korakov.

82. Dvostop je tvorba po točki 46. Trobentač stoji dva koraka oddaljen ob strani dvostopa, poravnani s sovrstnikom v sredini voda.

83. Zastop je tvorba po točki 45. Trobentač stoji v sredini zastopa.

84. Štiristop je tvorba, v kateri stojijo gasilci v vrstah po štiri, vrsta pa za vrsto v razdalji 1'44 m.

Za štiristop je treba najmanj 12 gasilcev.

Krilni so na čelu in na koncu voda pred neparnimi ali za njimi v razdalji kakor štiristopi med seboj.

Trobentač stoji ob strani štiristopa v presledku enega koraka poravnani s štiristopom v sredi voda.

Ravnanje na mestu.

85. Ravnanje na mestu se izvrši po širini ali po globini na povelje oddelnega vodje, kakor je to predpisano v točkah 47. do 49.

Kretanja in okreti.

86. Vsako kretanje voda in ustavljanje kretanja se vrši po predpisih v točkah 50. do 54., le da se beseda »roj« zamenja z besedo »vod«. Za kretanje na večje razdalje se vsakokrat označi smer kretanja in roj, po katerem se vrši ravnanje (eden od srednjih rojev — njegov srednji gasilec), pri kretanjih na krajše razdalje se pa, če

smer kretanja ni označena in roj, po katerem se ravnanje vrši, ni določen, ravnanje vrši po srednjem roju.

87. Okreti na mestu in v kretanju se napravijo na ista povelja in na isti način kakor pri vajah za poedince.

Zvrščanja.

a) Na mestu.

88. Zvrščanja na mestu, ki so predpisana za vaje v roju (točke 57. do 62.) se vršijo tudi v vodu na ista povelja in na isti način.

89. Za zvrščanje iz osnovnega reda v vrsto in obratno poveljuje oddelni vodja:

(Po x roju v vrsto-zvrsti se«

(Po x roju u vrstu strojse),
oziroma

»Po x roju v dve vrsti-zvrsti se«.

(Po x roju u dve vrste strojse.)

Na to povelje napravijo gasilci, kar je predpisano v točkah 63. in 64. s to razliko, da se pri-
maknejo proti srednjemu gasilcu označenega roja.

90. Iz osnovnega ali obratnega reda se napravi štiristop na desno bočno stran na povelje oddelnega vodje

»V štiristop na des-no (le-vo)«.

(U dvojne redove na desno [levo].)

Vsi gasilci se okrenejo najprej na označeno stran, takoj nato pa stopijo vsi parni en korak z desno nogo na desno naprej in se postavijo na desno poleg neparnih iste vrste tako, da so z njimi poravnani. Ako je v vodu ostal samostojen red, stopita obadva gasilca z desno nogo na desno naprej. Zastavonoša in njemu dodeljen častnik (podčastnik) stopita dva koraka naprej.

Krilna na čelu štiristopa stopita korak naprej, krilna na koncu štiristopa pa korak nazaj, ako tvorita samostojen red, sicer pa ostaneta na svojih mestih. Če stoji trobentač za neparnim ali pred njim, napravi korak ta, ako pa stoji za parnim ali pred njim, stopi korak naprej.

91. Za zvrščanje v štiristop v levo bočno stran iz snovnega ali obratnega reda poveljuje oddelni vodja:

»V štiristop na le-vo (des-no)«.

(U dvojne redove na levo [desno].)

Vsi gasilci se okrenejo na označeno stran, takoj nato pa stopijo vsi neparni z desno nogo korak na desno naprej in se postavijo desno poleg

močnemu obstreljevanju. Drugje pa naj le ostanejo nadzemski hidranti.
Ing. Ogmez.

Inozemstvo

Zaradi uporabe lahko vnetljivega vodika kot polnilnega sredstva mesto helija, ki je ognjevaren, je nastala pri pristajanju zračne ladje »Hindenburg« 6. maja t. l. v Lakehurstu grozna požarna katastrofa. Na posledicah opeklin, ki so jih dobili pri nesreči, je umrlo 40 oseb, uničena pa je bila tudi popolnoma zračna ladja. Z globoko žalujočo Nemčijo je sočustvoval ves svet.

Rusija se je odločila, da bo sama gradila »Zepeline«, ker bo za polnjenje dobavila lahko sama helij, ki ni vnetljiv.

Čehoslovaška. Tukaj vlada prepričanje, da je težišče obrambe pred napadi iz zraka v organizaciji civilne obrambe in vzgoje prebivalstva, ki naj prepreči paniko v slučaju napada iz zraka. Ta vzgoja je važnejša, kakor vse ostalo, kajti nabava sredstev za drugačne načine obrambe je pretežka. Pripravlja se pa poseben davek za obrambo pred napadi iz zraka, ki ga naj plačujejo hišni posestniki, odnosno najemniki ali pa se bo plačeval, kar je bolj verjetno, kot dodatek k dohodnini. S tem denarjem se bodo nabavljala obrambna sredstva za civilno prebivalstvo.

Feuerpolizei

Iz gasilske prakse

V kino-gledališčih navadno ni uvedena med dvema zaporednima pred-

stavama potrebna pavza (odmor). To ima za posledico, da obiskovalce naslednje predstave spuščajo uslužbenci v prostor za gledalce že pred koncem prejšnje predstave, kar povzroča prenapolnjenje ali pa se ti gledalci nagromadijo ob izhodi. Ako bi nastala koncem predstave kakšna nesreča, so izhodi zatlačeni in izhod je težaven. Iz tega stališča je potrebno, da polagamo na izhode v kinogledališčih veliko pažnjo.

Vkljub vsej pažnji pri ureditvi muzejev nastanejo vendar v njih požari. Naslednji slučaj naj služi v ilustracijo:

Na podstrešju nekega muzeja so ležali številni ogorki cigaret, ožgane vžigalice, prazne škatle itd. Poizvedbe so ugotovile, da so se tukaj hišniki sinovi vadili v plezanju po vrvi in tako v neprevidnosti povzročili požar.

Na podstrešju drugega muzeja — starega poslopja — je zasledil vodja muzeja gole bakrene žice, ki so bile nekam čudno razvrščene in zvezane z električnim tokom. Domnevali so, da so pri obnovi električnega voda vajenci napravili past za miši. Miš, ki bi bila letela skozi žično napeljavo, naj bi ubil tok.

V nekem tretjem slučaju je nastal v zbirki slik dim po vključitvi neposredne razsvetljave. Dognali so, da je vrgla, sigurno mlajša oseba, prazno škatlo v visoko pritrjeno svetilno napravo. To je bila sicer otročarija, pa je vkljub temu povzročila požar.

svojih parnih iste vrste tako, da so z njimi poravnani. Če je ostal samostojen red, stopi isti korak na desno naprej.

Krilna na čelu štiristopa stopita korak na desno naprej, ako je pa v vodu samostojen red, stopita krilna poleg tega še korak naravnost naprej. Krilni na koncu štiristopa stopijo korak na desno. Trobentač za ali pred neparnimi napravi kakor ti, ako je pa za ali pred parnimi, stopi korak v desno za predpisani presledek.

Opomba: Pri zvrščanju v štiristope iz osnovnega reda stopijo parni (oziroma neparni) vselej z desno nogo na desno naprej.

Na povelje:

»V štiristop na desno« — stopi iz osnovnega reda parni (št. 1.).

»V štiristop na desno« — stopi iz obratnega reda neparni (št. 1.).

»V štiristop na levo« — stopi iz osnovnega reda neparni (št. 1.).

»V štiristop na levo« — stopi iz obratnega reda parni (št. 1.).

92. Iz štiristopa na desno ali na levo se zvrsti osnovni ali obratni red v bočno stran na povelje oddelnega vodje:

»V red na le-vo (des-no)«.

(Na levo [desno] u front.)

Na to povelje se okrenejo vsi gasilci na označeno stran in parni stopijo takoj, če se zvrščanje vrši iz osnovnega reda, z levo nogo korak na levo naprej in se postavijo med neparnimi, da so z njimi v vrsti poravnani; ako pa se zvrščanje vrši iz obratnega reda, napravijo isto neparni.

Opomba: Pri zvrščanju iz štiristopa v osnovni red stopijo vselej parni (oziroma neparni) z levo nogo korak na levo naprej.

Na povelje:

»V red na levo« — stopijo parni v osnovni red iz štiristopa na desno.

»V red na levo« — stopijo iz štiristopa na levo neparni v obratni red.

»V red na desno« — stopijo parni iz štiristopa na levo v osnovni red.

»V red na desno« — stopijo neparni iz štiristopa na desno v obratni red.

Krilni, ki so se odmaknili, stopijo korak na levo ali na desno k svojemu krilu. Trobentač se obnaša kakor neparni.

(Dalje.)

Stavbarstvo za gasilce

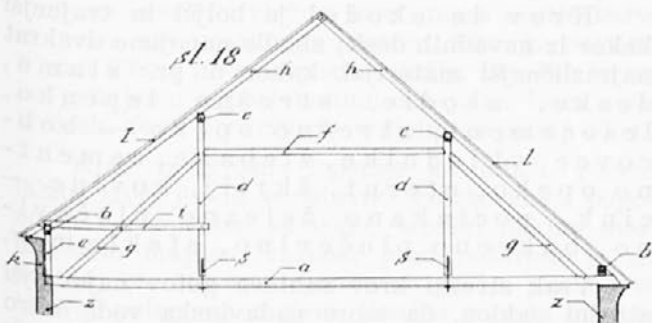
Ing. I. Lah:

Za vse vrste lesenih ostrešij uporabljamo merkantilni les, ki je ostrorobno rezan. Normalna dolžina strešnega lesa je 4'0 m (3'50 do 4'50 m), v izjemnih slučajih uporabljamo tudi 5'0 m dolg les, ki pa zahteva tudi večje dimenzije (mere). Spodnja razpredelnica kaže za posamezne razpetine ostrešja potrebne dimenzije posameznih konstrukcijskih delov.

Dimenzije ostrešnega tramovja:

Vrsta konstrukcije	Razpetina ostrešja			
	do 10'''	10-14'''	14-18'''	18-22'''
1. Poveznik	$\frac{16}{21}$	$\frac{16}{21}$	$\frac{18}{24}$	$\frac{18}{26}$
2. Lega	$\frac{16}{18}$	$\frac{16}{21}$	$\frac{18}{21}$	$\frac{18}{24}$
3. Soha	$\frac{16}{16}$	$\frac{16}{16}$	$\frac{18}{18}$	$\frac{18}{18}$
4. Razpiralnik	$\frac{16}{16}$	$\frac{16}{18}$	$\frac{18}{18}$	$\frac{18}{21}$
5. Opirač	$\frac{16}{16}$	$\frac{16}{18}$	$\frac{18}{18}$	$\frac{18}{21}$
6. Klešče	$\frac{8}{16}$	$\frac{8}{16}$	$\frac{10}{16}$	$\frac{10}{18}$
7. Špirovec	$\frac{10}{16}$	$\frac{13}{16}$	$\frac{13}{18}$	$\frac{13}{21}$
8. Ročice	$\frac{10}{16}$	$\frac{13}{16}$	$\frac{13}{18}$	$\frac{13}{2}$

V sliki 18 so navedena poimenovanja posameznih konstrukcijskih delov vešalnega ostrešja, kar velja v načelu tudi za vsa ostala ostrešja:

a = poveznik, b = kapna lega, c = vmesna lega, d = vešalna soha, e = kolenična soha, f = razpiralnik, g = opirač, h = špirovec, i = klešče, k = kolenica, s = streme, l = strešni krov, z = zid.

Ing. dr. Silomon, ki piše članek »Iz gasilske prakse«, pripoveduje, da je prejel na svoj oddelek izrezek iz angleškega lista. Po njem je dal prvo pobudo za uporabo letal v gasilski službi član londonskih gasilcev James C. Duncan januarja leta 1919. Tozadevni članek je bil objavljen v listu »Sunday Pictorial«. Predlagal je, naj se na vsakem letališču uredi leteči gasilski oddelek. Prvo letalo naj nosi gasilni agregat, drugo priprave za prvi napad po načinu ročnih gasilskih aparatov s potrebnimi vložki (patronami), tretje letalo naj bi nosilo lestve in drugo orodje; vsa ta letala bi nosila seveda tudi moštvo; četrto letalo bi naj nosilo zdravnika s potrebnimi zdravili in podobnim. Takšen oddelek bi v slučaju potrebe letel v najbolj oddaljene in zapuščene kraje ter bi pristal v bližini požarišča (kako bi se to izvršilo tedaj ponoči, ne pove) in bi pričel takoj z gašenjem. — Z vijačnimi letali bi se to dalo poenostaviti. Izkrcaje bi bilo možno tudi — pisec članka tega ne omenja — s padali. O učinkovitosti takih letečih gasilskih oddelkov z ozirom na stroške ne razpravlja. Praktično bi bilo to mogoče pri veliki potrebi kemikalij, ki bi jih naj pošiljali izdelovalci z letali na večja požarišča, kjer bi bilo treba gasiti s peno.

Morda bomo pa res kdaj čitali takšen oglas: »V slučaju potrebe pošljemo do ton tva-rine za gašenje s peno s posebnim letalom v eni uri od«

Ing. dr. Silomon.

Dopisi

25 letni jubilej Prosto-
volske gasilske čete Ga-
berje. Prostov. gasilska
četa v Gaberjah je 4. ju-
lija 1937 slovesno pro-
slavila svojo 25 letnico.
Na to proslavo so pri-
hiteli gasilci iz vseh
krajev Slovenije. Zasto-
pane so bile sledeče ga-
silske čete: Braslovče,
Letuš, Šoštanj, Groblje,
Pobrežje za naraščajem,
Maribor, Hrastnik, Za-
gorje, Litija, Smartno
pri Litiji, Zalec, Vojnik,
Gotovlje, Arjvas, Te-
harje, Trnovlje, Babno,
Celje, Kaplja, Jesenice
(KID), Vitanje, Vrholo,
Konjice, Nova cerkev,
Velika Pirešica, Levec,
Mošnje, Slivnica, Sv. Ju-
rij-trg, Trbovlje. Če smo
pri naštevanju izpustili
kakšno četo, ki se je
udeležila naše proslave,
prosimo, da nam javi,
ker seznam čet rabimo
za statistiko. Vseh gasil-
cev se je zbralo preko
400, ki so se uvrstili v
sprevod, v katerem so
nosili 12 praporov. Po-
sebnost pozornost je vzbujal
gasilski naraščaj iz
Pobrežja pri Mariboru s
svojim praporom pod
vodstvom tov. Rakuša.
Povorka je krenila skozi
mesto k sv. maši, ki jo
je v župni cerkvi sv. Da-
nijaela daroval g. kaplan
Babšek, ki je med svet-
nim opraviлом izprego-
voril nekaj prav lepih
besed gasilec na čast.
Po sv. maši se je spre-
vod vrnil po nekaterih
celjskih ulicah na prire-
ditveni prostor. Tu se je
ob 11. uri pričelo slav-
nostno zborovanje, kate-
remu so prisostvovali
zraven pokrovitelja tov.
Mihelčiča Alojzija kumi-
ca ga. Westen, zastopnik
trvdke Westen dr. Zihla,
zastopnik sreskega na-
čelnika g. Svetina, za-
stopnik vojske g. pod-

Strešni krov varuje poslopje pred dež-
jem, snegom in vetrom, preprečuje ogenj in brani
pred preveliko vročino in mrazom. Po vrsti in
legi poslopja moremo uporabiti za strešni krov
čini, dobrega zračenja in dovoljne gostote napram
dežju in snegu. Slamnat strešni krov uporabimo
le pri prostostoječih stavbah. Polatenje strešne
konstrukcije je enostavno, zadostujejo le okrog-
le, cepljene leskovke, pribite na špirovce v raz-
dalji 40—50 cm. V slučaju požara zdrsi tak streš-
ni krov s strehe in je zato namestiti vhode v
stavne na čelni strani; ako pa to ni mogoče, je
narediti nad vhom železno mrežo, ki zadrži
goreč strešni krov in je tako tudi ob požaru mo-
goče priti v poslopje. Ponekod impregnirajo danes
slamo, ki jo uporabijo za strešno kritje, s snovjo,
ki naredi slamo ognjevarno. Ta način pa je drag
in ne pride v naših krajih v poštev, ker je kritje
s strešno opeko cenejše.

Kritje z deskami je le kratkotrajno in
malo varno proti požaru, voda rada pronica skozi
deske in fuge; vsled toplote in mokrote se začne-
jo deske zvijati, cepiti in gniti, grče v lesu, ki
niso popolnoma zarasle, izpadejo; tak krov je
poceni, lahek in enostavno izvršljiv. Uporabimo
ga le pri provizoričnih zgradbah; večjo trajnost
dosežemo, če namažemo deske s kreozotom, kar-
bolinejem ali terom in posujemo z drobnim pes-
kom. Kritje z deskami more biti ali vzporedno s
slemenom ali pa pravokotno na istega. Slemen-
sko desko na vetrovni strani pomaknimo preko sleme-
na za 6 cm. Običajna izmera desk je 2'5/30 cm.

Krov iz skodel je boljši in trajnejši
kakor iz navadnih desk; skodle napojimo dvakrat
najrazličnejši material, kakor n. pr.: slamo,
deske, skodle, strešno lepenko,
lesocement, strešno opeko — bob-
rovce, vkladnike, žlebake, cement-
no opeko, eternit, škrlj, kovino —
cink, pocinkano železno pločevino,
bakreno pločevino, steklo in dr.

Vsak strešni krov zahteva gotov najmanjši
strešni naklon, da more padavinska voda hitro
odteči in da zdrsi sneg sam s strehe, da tako po
nepotrebnem ne obtežuje strešne konstrukcije.
Čim bolj hrapav je strešni krov, tem strmejši
mora biti naklon; v gorskih krajih so radi velike
množine snega priporočljive strehe s strmim na-
klonom.

Iz požarnih ozirov je boljši ognjevaren strešni krov, ki preprečuje širjenje požara, posebno v gosto zazidanih naseljih, ker se požar najlažje prenese potom strešnega krova iz ene stavbe na drugo.

1. Kritje iz ognjeobstojnega materiala: slame, desk, skodel. Strešni naklon mora biti najmanj 45°. Nedostatki slame natega strešnega krova so velika požarna nevarnost in mala trajnost; prednosti pa ima radi malih stroškov, majhne teže, lahkega popravila, dobre izolacije napram mrazu in vročim terom. Ker so posamezne skodle razmeroma lahke, jih veter ob požaru trga in nosi okoli. Popravilo take strehe je enostavno in poceni. Skodle morajo biti iz gladkega, zdravega lesa, brez grč, z gostimi letnicami. Cepimo jih iz jelovega, smrekovega ali borovega lesa. Ta vrsta kritja pride v poštev predvsem v goskih krajih, kjer je dovolj lesa ali pa tudi pri nekaterih stanovanjskih sobah kot zidni oboj.

2. Kritje iz ognjeobstojnega materiala: Strešna lepenka je sestavljena iz starih cunj in papirja ter prepojena z asfaltom, terom in drugimi preostanki premo-gove destilacije. Od vrste impregnacije zavisi kakovost strešne lepenke. Na trgu se dobiva v zavojih po 10 m², širina lepenke 1 m ter je po kakovosti numerirana od št. 80 do št. 150. Po prepojitvi se lepenko potrosi s fino zrnatim peskom, brez primesi ilovice, blata ali prahu. Strešna lepenka mora biti mehka, da se pri upogibanju ne lomi, ne sme biti vlažna, imeti mora svetlo barvo in mora biti vodonepropustna. Ako jo pustimo v vodi 24 ur, ne sme postati težja. Strešno lepenko pribijemo s pocinkanimi žebli na lesen opaz iz desk, fuge prekrijemo v širini najmanj 10 cm.

Krov iz strešne lepenke je: lahek, poceni, lahko izvršljiv in enostavno vzdrževanje, popolnoma nepropusten za vodo; strešni naklon more biti zelo majhen, varnost pred požarom je zadostna, ker strešna lepenka ne gori s plamenom, temveč polagoma zgoreli. Sončna toplota omehča bituminozni namaz, ki rad steče z lepenke, zato je treba lepenko posipati s peskom in znova namazati z bitumnom.

Kritje s strešno lepenko se uporablja le pri provizoričnih zgradbah.

(Dalje.)

polkovnik Štefanovič in zastopnik celjske gasilske župe tov. Bervar. Po slavnostnem zborovanju se je pričela narodna gasilska zabava, ki je potekla ob dobrem razpoloženju vseh navzočih.

Gasilska četa Cerknica. Obmejna Prostovoljna gasilska četa Cerknica proslavi svojo 50 letnico, združeno z župnim zletom in narodno veselico 8. avgusta tega leta. Vabimo gasilce in prijatelje gasilstva, da pridejo na našo proslavo in si obenem ob tej priliki ogledajo našo lepo obmejno kotlino, Cerkniško jezero in druge znamenitosti. Železniške in avtobusne zveze so zelo ugodne. Vse informacije daje rada uprava čete v Cerknici.

Na Dravskem polju gori.

Dravsko ali Ptujsko polje je na splošno že dobro znano širom cele Slovenije po pogostih požarih. Saj često ne mine dan, da bi ne gorelo v tej ali oni vasi. V zadnjem času je bilo na Ptujskem polju več požarov, od katerih sta dva posebno katastrofalna po svojih posledicah.

V Starošincih, pri posestniku Beraniču se je kar sredi noči vnelo staro poslopje. Plameni so kaj hitro zajeli celo stavbo in vsaka pomoč je bila skorajda zamanj. Na hlevu sta spala domača sinova Avgust in Adolf. Oba je ogenj presenetil na senu. Avgust se je v zadnjem hipu prebudil in se rešil iz ognjenega morja in odnesel močne opekline, medtem ko je Adolf, ki je bil star 12 let, zgorel živ v gorečem senu. Ko se je ogenj polegel, so šele našli njegovo zglenelo truplo.

VESTNIK OBRAMBE

PRED NAPADI IZ ZRAKA

IZDAJA BANOVINSKI ODBOR ZA ZAŠČITO CIVILNEGA PREBIVALSTVA
PRED SOVRAŽNIMI NAPADI IZ ZRAKA V LJUBLJANI

Urednik: Bedrač Janko, tajnik propagandne komisije

Bedrač Janko:

UREDITEV SLUŽBE OBVEŠČANJA IN OB- JAVLJANJA NEVAR- NOSTI PRED NAPADI IZ ZRAKA.

Ker se bodo v jeseni v večjem obsegu vršile v Sloveniji vaje v obrambi pred napadi iz zraka, je potrebno, da obravnavamo eno najvažnejših vprašanj obrambe pred temi napadi. Najvažnejše vprašanje je obveščanje in objavljjanje nevarnosti pred napadi iz zraka.

Namen te službe je, da se obvesti v najkrajšem času pristojne organe, vodstva obrambe kakor tudi ogrožene kraje o pojavljanju, gibanju in delovanju sovražnih letal, da bi se mogli pravočasno pripraviti za obrambo.

Vажnost te službe je razumljiva, ker razpolagajo letala z veliko hitrostjo ter jim je tako mogoče, da pridejo v kratkem času do cilja. Če bi letala uspeła, da se pojavijo nad nekim krajem (objektom) nepričakovano, našla bi ga za obrambo nepripravljenega in tedaj bi bila škoda in tudi žrtve precej večje, kakor v primeru, če je njih prihod vsaj za nekaj časa vnaprej javljen.

Po naših splošnih navodilih za obrambo pred napadi iz zraka spada ureditev službe obvešča-

Zaščita pred vojnimi strupi

A. Osebna zaščita.

Kot je rečeno, se poslužujemo pri osebni zaščiti posebnih priprav, ki nam obvarujejo oči, usta, organe za dihanje, pa tudi celo telo pred učinkom strupa. Te priprave so maske, izolacijski aparati in zaščitne obleke.

1. Maski.

Maska je zaščitna priprava, skozi katero se zastrupljeni zrak filtrira, predno pride v pljuča. Sestoji iz obrazine in cedila. Obrazina ščiti lice in oči. Napravljena je iz gumiranega in impregniranega platna, ki ne propušča strupov. V višini oči so vdolana očala. Steklo očal je iz posebno pripravljenega takozvanega triplestekla (dve skupaj zlepljeni tanki stekleni plošči), ki je zelo težko zdrobljivo. Rob obrazine je opremljen z blazino iz jelenove kože, z namenom, da se čim bolj pritisne k obrazu. Na rob obrazine so prilepi elastični trakovi, ki pritrdjujejo obrazino na obraz. V dnu obrazine je vdolana mala ploščata pločevinasta škatlja, imenovana »osnova«. V njej se nahajajo ventili, in sicer ventil med filtrom in masko, ki pušča zrak samo v smeri filtra proti ustom, v dihalni ventil in ventil metuljkaste oblike, skozi katerega se izdihava zrak. Notranjost obrazine je razdeljena s pomočjo preproge na dva dela. Na notranjem delu osnove sta pritrdjeni dve gumijasti cevi, usmerjeni proti steklu. Na zunanem delu pločevinaste osnove je zavoj, na katerega se privije cedilo.

Cedilo je pločevinasta škatlja, napolnjena z bombažem, aktivnim ogljem in drugimi kemikalijami. Vse te snovi vpijajo, vežejo in uničujejo strupe. Če se cedilo porabi, ga lahko zamenjamo s svežim. Pri natančnejši maske vzamemo zgornjo traka v roke, vtaknemo brado v obrazino in navlečemo trakove preko glave, tako, da so popolnoma napeti. Da se maska še tesneje prilaga obra-

zu, jo pritegnemo z vratnim trakom. Obrazina se mora dobro pritisniti na lice, ker je najboljša maska nekoristna, ako je napačno nataktnjena. Pod dobro nataktnjeno masko se čuti oseba ugodno. Elastični trakovi ne smejo neenakomerno pritiskati glave. Pri vdihu ne sme puščati zraka ob robu. Z masko je treba biti pazljiv. Dihanje mora biti enakomerno, počasno, ker se pri prehitrem vdihavanju zastrupljeni zrak popolnoma ne očisti.

Maska funkcionira na sledeči način:

Pri vdihu stopa zrak najprej v filter. Tu se razkužuje. Čist vstopi v osnovo, skozi ventil za vdihanje, gumijaste cevi mimo naočnikov (katere čisti od rose) v pljuča. Izdihani zrak izhaja pod preprogo preko ventila za izdihanje v atmosfero. Če nekdo v nevarnosti nima maske, se v sili brani tako, da napolni robec z vlažno prstjo in to pritisne na nos in usta. Tudi za živali, predvsem za vprežne, obstojajo maske. Živali je treba na maske posebej pripraviti. Živalsko masko nadomeščamo v primeru potrebe z močno, gosto tkano, z vodo namočeno platneno vrečico, napolnjeno z vlažnim žaganjem, ki jo nataktnemo na glavo konju ali kravi ter jo dobro privežemo.

2. Izolacijski aparati.

Ako je koncentracija strupa v zraku prevelika, to je, če smo v prostorih, kjer je premalo kisika, moramo uporabljati izolacijske aparate. Oni človeka izolirajo od zraka in mu dajo možnost, da diha čisti kisik iz posebnih naprav. Izolacijske aparate izdelujejo razne firme pod različnimi nazivi, tako n. pr. izdelujejo Nemci Dregerjev izolacijski aparat. Tak aparat je sestavljen iz jeklene bombe s kisikom, iz katere puščamo kisik v posebno pripravljeno in gumirano posodo (vreča). Iz rezervoarja vdihamo potem čisti kisik preko posebnih ventilov, cevi in maske. Znano je, da vsebuje izdihani zrak poleg neuporabljenega kisika vodno paro in ogljikov dioksid. Če bi prišle te škodljive snovi nazaj v rezervoar, bi se v njem nakopičile in s tem pokvarile ostali kisik. Zato ga izdihavamo preko posebnih cevi, takozvane kalijeve patrone, ki veže škodljive sestavine izdihanega zraka. Potem se prebitni čisti kisik vrača v rezervoar. Iz bombe teče stalno kisik v rezervoar, — in krogotek se nadaljuje. S takim aparatom lahko dihamo pol do ene ure.

nja in objavljanja v dolžnost mestne komande. V krajih, kjer te ni, organizirajo to službo upravne oblasti, po navodilih komande divizijske oblasti.

Za to službo se morajo organizirati stalne opazovalne postaje in posebni organi (obveščevalni centri) za obveščanje in objavljanje nevarnosti ogroženim krajem in objektom. V primeru nevarnosti se morajo obvestiti posamezna ogrožena mesta ali važni objekti in sicer potem krajevnega vojaškega centra ali neposredno potom določene opazovalne postaje. Krajevni center mora nevarnost napada na najhitrejši način sporočiti pristojnim organom, katerim je poverjena skrb za obrambo in zaščito dočasnega mesta, kakor tudi vsemu prebivalstvu.

Za slučaj, če se zveza centra za obvestitev in posameznih krajev, posebno onih, ki so izven sedeža centra iz bodisi katerega koli vzroka prekine, je priporočljivo, da imajo posamezni kraji svoje posebne opazovalne postaje, katere bi služile le za krajevno službo in ki bi bile v zvezi s krajevno postajo za objavljanje nevarnosti.

A. Krajevne opazovalne postaje.

Te postaje se postavljajo na vse strani okoli važnejših krajev (mest) v medsebojni razdalji 8 do 10 km tako, da se lahko opazuje ves prostor ter da se letalom onemogoči, da neopažena prispejo nad dotični kraj. Oddaljenost postaj od mesta je odvisna od

primernih točk v okolici in od prilik v pogledu zveze s postajo za objavljanje nevarnosti. Naša službena navodila priporočajo razdaljo največ 3—4 km, češ, da je s tem zveza olajšana. K temu pripominjamo, da se je v praksi pri vajah pokazalo, da je ta razdalja nezadostna. Nava-jam konkreten primer: pri lanskih jesenskih vajah v Ljubljani je 20 km oddaljena opazovalna postaja najavila prihod letal. Ko je bil iz ljubljanskega grada objavljen alarm, so bila letala že nad ljubljanskim predmestjem. Če vzamemo hitrost modernega bombnega letala 360 km na uro, preleti torej razdaljo 3 km v 30 sekundah. Nemogoče je torej, da bi se v tem slučaju alarm pravočasno objavil in da bi se prebivalstvo spravilo na varno (zaklonišča itd.).

Razumljivo je, da bi morali važne opazovalne postaje organizirati že v mirnem času in da bi morale biti opremljene s potrebnimi sredstvi za opazovanje za objavljanje nevarnosti.

B. Postaje za objavljanje nevarnosti.

Vsako mesto ali večje, od centra mesta oddaljene, ustanove (tovarne, kolodvori) morajo imeti svojo postajo za objavljanje nevarnosti pred napadi iz zraka, ki mora biti v najboljši zvezi s svojim centrom za objavljanje — oziroma z določeno opazovalno postajo, kakor tudi s krajevnimi opazovalnimi postajami, če te obstojajo. Najboljše je, če je postaja za objavljanje ne-

Francozi imajo svoj patent, takozvani »Fenzi aparat«. V bistvu je sličen Dregerjevemu, le s to razliko, da je kisikova bomba manjša in da se izdihani zrak vodi skozi posodo, napolnjeno s snovjo, ki ima vezan kisik (natrijev peroksid). Ta snov veže vlago in ogljikov dioksid ter razvija kisik. Aparat je duhovito zamišljen, ima pa to napako, da se kisik v njem hitro segreje. Vroč kisik je pa pri vdihavanju zelo neugoden.

Danes obstoja sicer že cela industrija takih aparatov, vendar so vsi še le v razvoju. Poleg odličnih lastnosti je njih slaba stran, da so predragi in še vedno komplicirani.

3. Zaščitne obleke.

S pomočjo mask in izolacijskih aparatov ščitimo naše dihalne organe pred vsemi strupi. Znano je, da učinkujejo iperit in neke druge snovi na kožo. Te snovi prodirajo tudi skozi obleko in usnje. Zato se proti njim zavarujemo s posebno pripravljenimi zaščitnimi oblekami. Izkazalo se je, da kljubujejo vsem tem strupom najbolj platnene obleke, impregnirane v lanenem olju. Roke moramo ravno tako zaščititi z rokavicami — iz istega materiala. Ker prodira iperit skozi usnje, mu naši čevlji ne kljubujejo, zato rabimo gumijasto obutev. Zaščitna obleka nas dobro ščiti pred vojnimi plini, ima pa veliko napako, da se v njej človek močno poti in hitro utruji, ker je neprodušna. Sestavljena je iz jopiča s kapuco in hlač. V najnovjšem času prihajajo na trg razni preparati maščobe, ki baje ščitijo pred vojnimi strupi. Vendar pa ti še niso priporočljivi, ker so še v razvoju.

Človek, opremljen z zgoraj imenovanimi zaščitnimi sredstvi, kljubuje vsem nevarnostim vojnih strupov. Kot rečeno, ne zadostuje, da imamo dobra zaščitna sredstva, ampak potrebno je, da jih znamo dobro uporabljati. Pogosta vaja v nošenju maske in zaščitnih oblek je nujno potrebna.

B. Skupna zaščita.

Osebna zaščitna sredstva lahko uporabljajo le tisti, ki so sposobni za delo. Starejši ljudje, bolniki in otroci se lahko ščitijo le v skupnih zavetiščih. Kot zavetišče pred plini lahko služi vsak dobro zaprt prostor. Koristno je, da pripravimo v vsaki hiši ali za več hiš skupno enega ali več prostorov kot skupno zavetišče. Priporočljivo je,

da so ta zavetišča v suterenu ali kletih. Taki prostori morajo biti varni pred rušenjem zgornjega dela poslopja.

V ta namen se stropi ojačijo ali z betonsko ploščo ali z močnimi železnimi ali betonskimi stebri. Tako zavetišče se mora opremiti z dvojnim vhodom. Vhodi ne smejo biti direktni, temveč ločeni po predsobah. Vrata zavetišča in predsob se morajo tesno zapirati. Kakor okna, tako so tudi vrata pokrita z odejami, namočenimi v vodi ali raztopini sode. Zavetišče je opremljeno s klopni (ker morajo med napadom ljudje mirno sedeti), čebri z apnenim mlekom in s črpalkami (kolesarske pumpe). Apno služi za čiščenje zraka od nastalega ogljikovega dioksida. Otroke moremo zabavati v zavetiščih, če jim naročimo, da črpajo zrak skozi apneno mleko. Njim bo to v veselje, a zavetišču v korist. Za slučaj dolgega napada naj bo zavetišče opremljeno s par kisikovimi bombami. Reditelj v zavetišču bo spuščal od časa do časa kisik iz bombe. V predsobi zavetišča mora biti stražnik, opremljen z zaščitnimi sredstvi. On čuva vrata in pazi na red pred zavetiščem. Kasno prišlega rešenca se mora najprej razkužiti (najbolje sleči), nato pa šele pustiti v zavetišče.

Tako opisana zavetišča služijo predvsem proti plinskim ali malim eksplozivnim bombam. Če pa je hiša močna in strop kleti dobro podprt, kljubuje tudi večjim eksplozivnim in vžigalnim bombam. Proti težkim bombam pa služijo le posebna, v ta namen zgrajena zavetišča z močnim armiranim betonom. Proti plinom nam tudi lahko služijo navadni šotori, katerih platno je prepojeno z lanenim oljem. Robove šotora je zasuti dobro z zemljo, vhod je treba dobro zapreti in tako smo zaščiteni proti plinom. Na deželi, kjer ni močnih kleti, nam služijo eventuelno podzemeljski rovi kot zavetišča.

VI. Organizacija obrambe.

Znano je, da so vse evropske države kljub mirovnim konferencam podvzele obsežne ukrepe za zaščito svojega civilnega prebivalstva. Tudi naša dolžnost je, da se že v miru pripravljamo in organiziramo obrambo. To, kar je najvažnejše ob priliki zračnega napada, je vedenje prebivalstva. Ono mora biti poučeno in organizirano.

(Dalje.)

varnosti pri mestnem komandantu za obrambo pred napadi iz zraha, če tega ni, potem mora biti v neposredni telefonski zvezi z vojaškim centrom.

C. Način in postopanje pri objavljaju nevarnosti.

Nevarnost napada iz zraka se objavlja, če so oddaljena sovražna letala najmanj 100 km od mesta, katerega bodo verjetno napadla. Nevarnost objavlja vojaški center z določenimi šiframi potom telefona ali radijske postaje. V zvezi s tem morajo določiti za postaje za objavljaje posebne zvočne (sirene, trombe, zvonovi) ali optične (rakete, ognji itd.) signale, s katerimi prebivalstvo obveščajo o nevarnosti.

Alarm se objavi, če obstoji neposredna nevarnost napada sovražnih letal. Objavlja se z gori omenjenimi sredstvi in z določenimi znaki.

Nevarnost je minula — se objavlja z običajnim zvonjenjem.

Važno je, da se že sedaj ugotovijo posamezni znaki za objavljaje. Za podeželje ustreza najbolj sledeči način:

1. nevarnost napada = plat zvona v presledkih in eventuelno določen znak trombe,

2. alarm = plat zvona (stalno) in eventuelno določen znak trombe,

3. nevarnost je prenehala = običajno zvonjenje z vsemi zvonovi.

GASILSKE ČETE, POZOR!

*Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vljudno vabim,
da si ogledate mojo zalogo*

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

*najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne
H Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo
Cevi je preizkusila komisija gasilske zajednice Dravske
banovine v Ljubljani in nabavo istih priporoča*

IVAN N. ADAMIČ

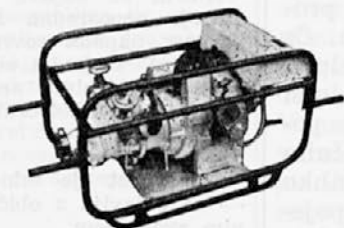
LJUBLJANA, SV. PETRA C. 31

MARIBOR, VETRINJSKA UL. 20

CELJE, KRALJA PETRA C. 33

*VELIKA ZALOGA: Gumiranih cevi vseh vrst, gumi-
ranih spiralnih sesalnih cevi - Normalne spojke iz 1a
medenine itd. - Najnižje cene! - Zahtevajte cenik!*

SAMOPRODAJA GASILSKIH CEVI!

„SPASITELJICA“ D. R. P.
najmodernejša lahka brizgalna od 16,
18 in 27 HP

MOTORNE BRIZGALNE, CEVI, SPOJKE

in vse ognjegasne potrebščine
kupujete najbolje

»BE-RY«, M. DEŽELIĆ

ZAGREB, KRAJIŠKA ULICA 17

Generalno zastopstvo nemške veletovarne
G. A. FISCHER, Görlitz

**Nabavljajte gasilske potrebščine
pri naših oglaševalcih!**

»GASILEC« izhaja vsakega 15. v mesecu in stane za člane letno Din 20.—, za čete
in župe pa Din 30.—. Naročnina za inozemstvo Din 40.—. Posamezna številka
stane Din 2'50. — List izdaja Gasilska zajednica za Dravsko banovino v Ljub-
ljani, za njo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Ured-
nik Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. Za uredništvo odgovoren Franc
Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Vse dopise pošiljajte na naslov: Ljudevit
Musek, šolski upravitelj v Ptuj. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstav-
nik Albin Hrovatin.